

מסכת יבמות דף צט.

- תנו רבנן, יש חולץ לאמו מספק, לאחותו מספק, לבתו מספק, כיצד...
- יש חולץ לאמו מספק...

יעקב רחל יוסף, ספק	חנה ראוובן ספק, חצרון
• רחל, אשת יעקב, שהיה לה יוסף ממנו • חנה, אשת ראוובן, שהיה לה חצרון ממנו • וילדו רחל וחנה שני זכרים במחבא • ומתו יעקב וראובן • ובא יוסף בנה של רחל ונשא חנה, אמו של חצרון • וחצרון נשא את רחל, אמו של יוסף	• ומתו יוסף וחצרון, • ונפלו רחל וחנה לפני התערובות • רחל לפני בנה של חנה שהוא אחי חצרון • וחנה לפני בנה של רחל שהוא אחי יוסף • ומתוך שאין ידוע מי בנה ומי יבמה, צריכה חליצה משניהן, • נמצא כל אחד ואחד חולץ לאמו מספק

- ויש חולץ לאחותו מספק... (פירוש ראשון ברש"י ע"פ גירסת התוספתא)

איש אחר	איש אחר	אביו		יש לראובן שני אחים מן האב
אשה אחרת	אמו	אשה אחרת	אחיו	אביו מת, ואמו נשא איש אחר
בת ספק	בת ספק	ראובן	אחיו מן האב	אמו ידלה עם אשה אחרת, שתיהן שתי נקבות, ואין ידוע איזו בת לאיזו אם
• ונשא שתי אחיו שהיו לראובן מן האב שלא מאמו ונשאום לשתי הנקבות הללו המעורבות, • ומתו שני אחיו מאביו, ונפלו לפני ראוובן ליבום, ואחת מהן אחותו מאמו, • ואילו היה מכירה, לא היתה צריכה חליצה, ועכשיו שאין מכירה, שתיהן צריכות חליצה • נמצא חולץ לאחותו מספק				

- יש חולץ לאחותו מספק... (פירוש שני ברש"י לפי גירסתנו)

אביו של חצרון		איש אחר	איש אחר	אביו של ראוובן	
אשה אחרת	אמו	בת ספק	אמו	אשה אחרת	אחיו מן האב
אחיו מן האב	חצרון	בת ספק	ראובן	אחיו מן האב	אחיו מן האב
• אמו של ראוובן ואמו של חצרון שילדו שתי נקבות במחבא • אחיו מן האב של ראוובן נשא אחת, ואחיו מן האב של חצרון נשא אחת, ומתו • ראוובן חולץ לאשת אחיו, ושמה אחותו היא • חצרון חולץ לאשת אחיו, ושמה אחותו היא					
וכתב רש"י וז"ל ולבי מגמגם בה, דהא שמא לאו אחותו היא, והכא איבעי ליה למימר, זה חולץ לספק אחותו, וזה חולץ לספק אחותו, אבל לאחותו מספק משמע שחלץ ודאי לאחותו מחמת ספק שבידו					

מסכת יבמות דף צט.

• ויש חולץ לבתו מספק...

אחי	אחי	כלב	ראובן	אחי	אחי	יש לראובן שני אחים מן האב יש לכלב שני אחים מן האב
		בת ספק	בת ספק			אשת ראובן ואשת כלב שילדו שתי נקבות במחבא, נמצאת אחת מהן בתו באו שני אחי ראובן, ונשאום, ומתו בלא בנים אילו היה מכיר בתו, לא היתה צריכה חליצה, ועכשיו שאין מכירה, שתיהן צריכות חליצה נמצא ראובן חולץ לבתו מספק וכן אם שני אחי כלב נשאום, הרי כלב חולץ לבתו מספק
						לישנא אחרינא ברש"י בשם "מורי" אחיו של ראובן נשא אחת ואחיו של כלב נשא אחת ומתו אחיו של ראובן, ואחיו של כלב ראובן חולץ לאשת אחיו, אע"פ שספק בתו היא וכלב חולץ לאשת אחיו, אע"פ שספק בתו היא
						וכתב רש"י וז"ל ולא היינו נמי חולץ לבתו מספק, אלא חולץ לספק בתו

• תניא, היה רבי מאיר אומר....

איש ואשה, פעמים שמולידים חמש אומות, כיצד, ישראל שלקח עבד ושפחה מן השוק, ולהן שני בנים, ואותן בנים שילדה בעודה תחת ידי העובד כוכבים המוכרה, אינם עבדים, דקיימא לן בהחולץ "מהם תקנו" אתם קונים מהם, ולא הם מכס, ולא הם קונים זה את זה	
1. גר	ונתגייר אחד מהבנים
2. עובד כוכבים	והבן השני לא נתגייר, נמצא אחד גר ואחד עובד כוכבים
3. נולד להם עבד	הטבילן (העבד והשפחה שלקח מן השוק) לשם עבדות, ונוקו זה לזה
4. הולד ממזר	שחרר את השפחה, ובא עליה העבד
5. הולד ישראל	שחרר שניהן, והשיאן זה לזה
מאי קמ"ל? עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל, הולד ממזר	

מסכת יבמות דף צט.

• ת"ר...

יש מוכר את אביו להגבות אמו כתובתה, כיצד, ישראל לקח עבד ושפחה מן השוק, ולהם בן (שהוא עובד כוכבים ולא עבד), ושחרר את השפחה, ונשאה, ועמד וכתב כל נכסיו לבנה,	
ומת, והרי אמו תובעת כתובתה מן הנכסים, נמצא זה מוכר את אביו להגבות אמו כתובתה	
מאי קמ"ל?	
ואיבעית אימא הא קמ"ל שעבדים נחשבים כקרקע ולא כמטלטלין, ולכן אפשר לגבות כתובתה מעבדים לדברי הכל	כולה ר"מ היא, דברייתא זו ר"מ נמי אמרה, וסיפא דקמייתא היא, ומש"ה קתני עבד משעובד לכתובה, דר"מ סבר מטלטלים משתעבדי לכתובה

• משנה

אשה (זקנה)		
בנה (בן האשה זקנה) - כלתה	ספק בן	בני הזקנה (ודאין)
בני הכלה (ודאין)	ספק בן	
האשה שנתערב ולדה בולד כלתה הגדילו התערובות, ונשאו נשים, ומתו		
בני הכלה חולצין ולא מייבמין, שהוא ספק אשת אחיו (היתר יבום) ספק אשת אחי אביו (איסור כרת) בני הזקנה, או חולצין או מייבמין, שהוא ספק אשת אחיו (היתר יבום) ספק אשת בן אחיו (שאין בה איסור)		
מתו הכשרים (הודאין), התערובות לבני הזקנה, חולצין ולא מייבמין, שהוא ספק אשת אחיו (היתר יבום) ספק אשת אחי אביו (איסור כרת)		
התערובות לבני הכלה, אחד מן התערובות חולץ תחילה, ** ואח"כ מייבם השני ממ"נ, אם יבמתו היא, הרי טוב, ואם אשת בן אחיו היא, הרי חלץ לה יבמה, ומותרת לו		
** ובגמרא דף צט: מפרש שדוקא מיחלץ והדר יבומי, אבל יבומי ברישא לא, דקפגע ביבמה לשוק		

מסכת יבמות דף צט

• משנה (המשך)

שפחתה ספק בן	כהנת ספק בן	כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה,
דאחד כהן, ואחד עבד כהן		הרי אלו אוכלין בתרומה
מפרש בגמרא שנותנין להם חלק אחד אם באו ביחד לגורן...		וחולקין חלק אחד בגורן
דאחד כהן		ואין מטמאין למתים
אסור לכשרות שדלמא עבד הוא		ואינן נושאין נשים, בין כשרות
ואסור לפסולות (לשפחה) דלמא כהן הוא		בין פסולות
הגדילו התערובות, ושחררו זה את זה, ועכשיו אחד מהן כהן ואחד מהן גר,		
ולא גרושה וחלוצה משום שמא כהן הוא		נושאין נשים הראויות לכהונה
דאחד כהן		ואינן מטמאין למתים
דכל חד אמר, אנא לאו כהן אנא		ואם נטמאו, אינן סופגין הארבעים
דלמא לאו כהן הוא		ואינן אוכלין בתרומה
דכל חד אמר אנא כהן		ואם אכלו, אינן משלמין קרן וחומש
אין נותנין להם תרומה על הגורן, שהמשוחרר ישראל הוא		ואינן חולקין על הגורן
תרומת תבואתן, כשמפרישין אותה, אין צריכין לתתה לכהן, דכל חד אמר לכהן, אייתי ראייה דלאו כהן אנא ושקול, ומ"מ לאוכלה, א"א, אלא מוכרין אותה לכהנים והדמים שלהן		ומוכרין את התרומה, והדמין שלהן
כגון עורות קדשים		ואינן חולקין בקדשי המקדש
בכור וחרמים	להקריב	ואין נותנין להם קדשים
בכור וחרמים	חטאת או אשם או עולה	ואין מוציאין שלהם מידם
מהחויב לתת לכהן במתנה חלקים אלו מבהמתם שנשחטה		ופטורים מן הזרוע ומן הלחיין ומן הקיבה
אפילו בזמן הבית... **		ובכורו יהא רועה עד שיסתאב
מפרש בגמרא		ונותנין עליו חומרי כהנים וחומרי ישראלים
** אפילו בזמן הבית, דהא לא מצי למכפינהו למיתן לכהנים לאקרובי ולאכול את בשרו, ואינהו נמי לא מצו למיתביה לכהן ולהחזיר להן הבשר, דבכור תם אינו נאכל אלא לכהנים דכתיב ביה "ובשרם יהיה לך כחזה התנופה", הלכך ירעה על שיסתאב, ומותר לשוחטו במדינה ויאכלוהו הם, דבכור בעל מום אין בו משום זרות, אלא משום גזל דמתנות כהונה, והכא גזל ליכא, דהמוציא מתבירו עליו הראיה		

מסכת יבמות דף צט:

• משנה (המשך) שתי לשונות ברש"י...

לשון ראשון ברש"י	לשון אחר ברש"י ועיקר ***	
להקריב	בכור וחרמים	אין נותנים להם קדשים
אם היו חייבין חטאת או אשם או עולה, אין כופין אותן לתתן לאנשי משמר, דכל חד אמר אנא כהן **	בבכור דאמר אנא כהן, ובחרמים דתנן הכהנים אין מחרימין, שהחרמים שלהן	ואין מוציאין את שלהם מידם
והדר אורי, מאי קעביד בבכור שלו, ירעה עד שיסתאב, ולא יקריבנו תם, דא"כ לא יאכל את בשרו, שהמקריב יעכבנו		ובכורו יהא רועה עד שיסתאב
** ותניא, מנין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו כל שעה שירצה, ואפילו במשמר שאין שלו, ת"ל "ובא בכל אות נפשו ושרת", ומנין שעבודתן ועורם שלו, ת"ל "ואיש את קדשיו לו יהיו", ותערובות הללו הואיל והאחד מהן כהן, אין ב"ד יכולין להוציא מידן בעל כרחם, ולתתם לאנשי משמר, אלא יקריב קרבנותיהן ויחזרו להן הבשר והעור, ויתנום לכל מי שירצו, או הללו יעשו שליח כל כהן שירצו להקריב את קרבנם, או ישהו את קרבנן עד שיתרצו הם לתתן לאנשי משמר *** וכתב רש"י ז"ל וללשון ראשון קשה לי דאמרין בפרק הגוזל דהיכא דלא מצי עביד עבודה, שליח נמי לא מצי מצוי		

• גמרא

משנה - וחולקין חלק אחד בגורן	קושית הגמרא - חלק אחד, פשיטא, שאין כאן אלא כהן אחד?
תירוץ הגמ' - אימא חלק כאחד, שדוקא אם באו שניהם על הגורן, נותנין להם, אבל בלא זה, אין חולקין להם, דקסבר אין חולקין תרומה לעבד אא"כ רבו עמו, דלמא אתי לאסוקי ליוחסין, דסברי כהן הוא, דתניא....	
ר' יהודה	ר' יוסי
אין חולקין תרומה לעבד אא"כ רבו עמו	חולקין תרומה לעבד, שיכול לומר אם כהן אני, תנו לי בשביל עצמי, ואם עבד כהן אני, תנו לי בשביל רבי
במקומו היו מעלין מתרומה ליוחסין	במקומו לא היו מעלין מתרומה ליוחסין
תניא אמר רבי אלעזר בר צדוק...	
מעשה ובקשו להעלות עבד לכהונה ע"פ עדותו שראה שחלקו לו בגורן חלק של תרומה, שהעיד כן במקומו של ר' יהודה דמעלין מתרומה ליוחסין, אבל באמת לא היה ראיה, דר' אלעזר ראה המעשה בקומו של ר' יוסי שנותנין אפ"ל לעבד כהן, ולכן אין ראיה שהוא כהן ולא עבד	

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.